

Ansökan om tidsbegränsat anslag från Socialnämnden i Stockholms stad för projektet Att höra till – samordnade insatser för äldre i utsatthet, perioden 2022

Sökande förening/organisation: Sociala Missionen, org. nr 802003–1178.

Verksamhetsadress: Högbergsgatan 31A, 116 20 Stockholm

Tel. 08-55602300, e-post: info@socialamissionen.se

Ordförande: Sven-Erik Wånell, epost: sven.erik@wanell.se, tel. 070-725 03 65

Ekonomiansvarig: Eva Gabrielsson, e-post eva.g@socialamissionen.se, tel. 070-884 32 20

Revisor: Camilla Andersson, e-post camilla.andersson@mtrevision.se tel. 070-388 44 39

Kontaktperson: Elaine Lindblom, e-post elaine.l@socialamissionen.se, tel. 072-909 41 94

Sökt belopp: 930 000 kr

Plusgiro: 935–7

Beskrivning av verksamhet för ansökan

Sociala Missionen är en allmännyttig ideell förening med ett 40-tal medlemsförsamlingar inom Equmeniakyrkan i region Stockholm. Sociala Missionen grundades 1917 och har sedan starten bedrivit rådgivning och stödjande verksamhet för människor i utsatta livssituationer. Sociala Missionen verkar inom det sociala området, äldreområdet och flyktingområdet. Inom äldreområdet erbjuder Sociala Missionen en öppen och kostnadsfri verksamhet till personer över 65 år boende i Stockholms stad med fokus på äldre med flyktingbakgrund. Det gemensamma för äldre som kontaktar oss är svårigheter kring ekonomi och hälsa, ett svagt kontaktnät samt låg kunskapsnivå i det svenska språket och om det svenska samhället. Vi erbjuder individuell rådgivning och psykosocialt stöd till äldre i frågor som rör rätten till stöd, boende, vård, omsorg och försörjning. Arbetet innebär att bistå med information om regler, praktisk hjälp i kontakten med myndigheter, samt att vid behov representera enskilda i kontakten med myndigheter, sjukvård och äldreomsorg. Verksamheten syftar till att möjliggöra målgruppens tillgång till sina rättigheter i äldre frågor, att motverka isolering samt att stärka målgruppens delaktighet i samhället och äldre människors välbefinnande.

Nuvarande projekt har medfört att vi erbjuder direkta och konkreta samarbeten mellan Sociala Missionens verksamhet och de öppna mötesplatser som drivs genom samverkan med närliggande hjälporganisationer. I projektets olika delar har samverkan skett med flera organisationer som Hela Människan, Ny Gemenskap, Betaniastiftelsen och Studieförbundet Bilda. Flera av Sociala Missionens medlemsförsamlingar har varit engagerade i projektet.

I den nya projektperioden kommer en dialog att föras med dessa organisationer om deras insats och delaktighet utifrån den nya ansökans målsättningar med projektet. Samverkan är fortsatt en grundförutsättning för projektet som möjliggör att vi både kan nå fler från målgruppen, genomföra bättre verksamheter genom att sammanföra olika kompetenser och få bättre spridning av de aktiviteter som genomförs för målgruppen.

Sociala Missionen möter, liksom de samverkande organisationerna, inte sällan äldre personer vars liv präglas av ett långvarigt utanförskap. Det kan bero på missbruk, arbetslöshet, psykiska problem och hemlöshet. De har ofta svårt att finna en social gemenskap och upplever inte sig hemma i "vanliga" pensionärsaktiviteter. Livet begränsas av fattigdom, ett svagt socialt nätverk och en nedsatt fysisk och/eller psykisk hälsa. Flertalet av Sociala Missionens medlemsförsamlingar har ett äldrearbete och ett stort kontaktnät med äldre personer, där Sociala Missionens metoder och kompetensstöd har gett förutsättningar för ett ännu mer tydligt arbete för att bryta ofrivillig ensamhet inte minst om den uppstått på grund av pandemin.

Genom kunskap och erfarenhet, nätverk av medlemsförsamlingar, tillgång till volontärer och en vana att samarbeta kan vi erbjuda ett långsiktigt förebyggande arbete. Av erfarenhet vet vi att man genom ökad samverkan mellan stadsdel och ideell sektor som kyrkor, pensionärsorganisationer etc. skapar möjligheter att nå de äldre som hamnat i, eller riskerar att hamna i, utanförskap och isolering.

Genom pågående projekt har vi sett behovet av att bredda och fördjupa utbudet i de öppna mötesplatser som finns inom Stockholms stad. Vi har genom samverkan goda förutsättningar för en kostnadseffektiv lösning gällande organisation, lokaliteter och bemanning. Genom det arbete som gjorts inom ramen för projektet Att höra till för äldre personer i utsatta livssituationer, har en god grund lagts för att få arbetsformer att bli långsiktiga och inlemmade i ordinarie verksamhet i de organisationer och nätverk som varit och är delaktiga i projektet.

Perioden med Covid-19 pandemin har varit mycket utmanande för projektet när äldre varit den främsta målgruppen som ska skyddas och därmed ofta hamnat i ofrivillig ensamhet och isolering. Målgruppen äldre i utsatta livssituationer vi möter i projektet och i Sociala Missionens rådgivning har dessutom haft många frågor och uttryckt en stor oro under pandemin. Utlandsfödda äldre är en grupp som varit tveksamma och skeptiska till vaccinering mot Covid-19. Ett viktigt arbete under pandemin har därför varit att sprida rätt information om vikten att skydda sig själv och andra genom att följa Folkhälsomyndighetens allmänna rekommendationer och att vaccinera sig.

Pandemin har också visat på vikten av att kunna möta äldre i utsatta livssituationer på andra sätt och med andra metoder än att ordna fysiska möten. Metoden "Ring så pratar vi" har varit ett exempel där ensamhet och isolering har kunnat brytas genom att volontärer har ringt upp äldre regelbundet för ett samtal på den äldres villkor och efter den äldres behov.

Projektet Att höra till har under projektperioden haft verksamhet i Farsta sdf, Vällingby-Hässelby sdf, Norrmalms sdf och i Skärholmens sdf har projektet haft kontakter med flera aktörer och anordnat en seminarieeftermiddag tillsammans med dessa i området. Verksamheterna i de olika stadsdelarna kommer fortsätta att utvecklas under en ny projektperiod. Kontakter har även tagits inom Södermalms sdf och där är målsättningen att verksamhet kommer att initieras i en ny projektperiod med en medlemsförsamling och närliggande organisationer.

Målgrupp för ansökan

Äldre personer som lever i en utsatt livssituation på grund av isolering, utanförskap, påtvingad ensamhet, psykisk och fysisk ohälsa.

Mål för verksamheten

1. Erbjuder fler äldre personer som saknar eller har ett begränsat socialt nätverk möjlighet att bryta sin isolering, på sikt själv kunna påverka sin livssituation och känna en delaktighet i samhället, erövra en digital kompetens och finna en gemenskap där det finns utrymme att utveckla nya intressen.
2. Vidareutveckla former för lokal samverkan och samordning av insatser för målgruppen i form av nätverksbyggande, gemensam kompetensutveckling samt fortsatt utveckling av arbetssätt för spridning av information om aktiviteter.
3. Samtal om livet. Erbjuder fler äldre personer deltagande i samtalsgrupper "Livsnära samtal – att dela livet" konceptet, utveckla former och rutiner för utbildning av ledare, samordning och uppstart av grupper. Erbjuder deltagare från avslutade grupper en uppföljning med helgvistelse/lägerdagar på Björkögården, Norrtälje.

Planerad verksamhet och aktiviteter

Mål 1 Erbjuder fler äldre personer som saknar eller har ett begränsat socialt nätverk möjlighet att bryta sin isolering.

1a. Lotsning och samverkan med dagöppen verksamhet. Här vill projektet fortsätta att utveckla och erbjuda kurativt stöd och sociala aktiviteter i samverkan med befintliga sociala mötesplatser för målgruppen. Verksamheten bygger på samverkan mellan ideella föreningar, kyrkor, stadsdel och primärvård. Inom varje öppen mötesplats är volontärer engagerade vilket ger en möjlighet för medborgare att vara aktiva. Lotsning till aktiviteter och sociala mötesplatser men även matchning med volontärer för samtal eller må-bra promenader.

1b. Individuell rådgivning och psykosocialt stöd. Här ingår även kurativt stöd och juridiskt stöd i myndighetskontakter i frågor kring vård, boende, omsorg och försörjning. I projektet ska Sociala Missionens rådgivningsverksamhet tydligt kopplas som en resurs till projektet och rådgivning erbjudas vid de olika sociala mötesplatserna för äldre som redan finns och som drivs av olika församlingar tillsammans med Ny Gemenskap där Sociala Missionen kan tillföra kvalificerad personal.

1c. Digital delaktighet för äldre personer. Den digitala klyftan i samhället blir påtaglig i mötet med äldre personer. Det finns en stor risk att bristen på digitala verktyg kan leda till

utanförskap och brist på delaktighet i samhället. Många gånger saknas det en möjlighet att tillgodogöra sig en digital kompetens. Det saknas tillfällen och tekniska hjälpmedel. Projektet vill under den nya perioden kartlägga de möjligheter till utbildning och eventuellt lån av läsplattor och datorer som redan finns och sprida den informationen i befintliga nätverk i aktuell stadsdel. I samverkan med studieförbundet Bilda erbjuda digital vardagskunskap till ledare i projektets olika verksamheter.

1d. Metodutveckling för matchning av äldre och volontärer. För att på bästa sätt kunna möta fler i målgruppen behöver nya metoder utvecklas och prövas. Det finns metoder för att nå personer som hamnat i ofrivillig ensamhet och hjälpa dem att bryta den – men metoderna är dåligt kända och inte alltid så enkelt att implementera i den lokala kontexten. Alla äldre trivs inte i en gruppverksamhet utan väljer hellre ett samtal med någon man har förtroende för. Verksamhet som har fungerat väl under pandemin har exempelvis varit att erbjuda äldre en telefonvän eller att erbjuda en promenad med en volontär. Det är också angeläget att utveckla bra och fungerande sätt för samverkan med hemtjänst, vårdcentraler och andra aktörer i området. Hälsofrämjande aktiviteter har prövats i projektet med framgång som till exempel allsång/körsång.

1e. Utveckling av volontärsutbildning samt handledning. I all ideell verksamhet krävs det människor som gör ideella insatser. Det finns ett växande intresse från allmänheten idag att göra en insats, men många har inte riktigt förståelsen för vad det innebär och en grundläggande volontärsutbildning är önskemål som framkommit i projektet och inom Sociala Missionens medlemsförsamlingar. Genom samverkan med Volontärsbyrån avser vi inom projektet erbjuda utbildning samt handledning till ideella.

Mål 2. Vidareutveckla former för lokal samverkan och samordning av insatser för målgruppen

2a. Fortsätta att initiera nätverk inom stadsdelarna. En hel del arbete har skett under projektets gång men det finns mer att göra. Nätverksarbete är färskvara som hela tiden behöver underhållas. En viktig uppgift är att öka kunskapen och delandet av information om vilka verksamheter som finns i respektive stadsdel bedrivna såväl av stadsdelsförvaltningen som civilsamhället. Metoder för informationsdelning kan prövas, likt en aktivitetskalender där alla aktörer kan lägga in sina aktiviteter och där kalendern hålls uppdaterad och detaljerad. För projektet är det viktigt att hitta nyckelpersoner som kan vara drivande i sin stadsdel och som har intresse att knyta ihop offentlig och ideell sektor för kunskapsutbyte om varandra och för att skapa återkommande mötesplatser. Frukostmöten två gånger per termin är ett koncept som fungerat väl i Norrmalm och som vi vill spridas vidare till fler stadsdelar.

2b. Erbjuder kompetensutveckling och seminariedagar i aktuella teman. Under innevarande projektperiod har två halvdagar erbjudits i Norrmalm och i Skärholmen med högklassiga föreläsare om ofrivillig ensamhet, depression och psykisk hälsa hos äldre personer. Seminarierna arrangerades av Sociala Missionen och Betaniastiftelsen. I seminarierna medverkade bl. a. anställda från socialtjänsten i stadsdelarna, organisationerna Äldrekontakt

och MIND samt flera lokala aktörer. Seminarierna var mycket uppskattade och är en bra mötesplats och plats för gemensam kunskapsutveckling. Under kommande projektperiod har vi målsättningen att anordna två liknande seminariedagar.

2c. En projektrapport: Trygghet i hemmet – berättelser från äldre. Utifrån erfarenheter i projektet och samtal med äldre kommer berättelser att samlas i en rapport. Vi vill beskriva situationen för äldre som upplever otrygghet i sitt hem, trots erbjudna insatser från äldreomsorgen. Hur beskrivs ensamhet och otrygghet av den som ser sig ha ett behov av tillgång till stöd i sin omedelbara närhet under dygnets alla timmar men där plats på äldreboende inte beviljas? Under tidigare projekttid har detta varit ett ämne som återkommit men i beskrivningar har äldres perspektiv saknats. Syftet med rapporten är att lyfta äldres röster och låta rösterna ge sina individuella perspektiv för att sedan kunna använda detta i en rapport för informationsspridning.

Mål 3. Samtal om livet. Erbjudna fler äldre personer deltagande i samtalsgrupper.

3a. Samtalsgrupper Livsnära samtal – att dela livet. I ett nära samarbete med Sociala Missionens medlemsförsamlingar och studieförbundet Bilda erbjuds Livsnära samtal – att dela livet. Samtalen sker i små grupper, 6–8 personer och samtalen förs utifrån en tydlig och fastställd mall och gruppen träffas 10 gånger. Information av samtalsgrupperna sprids på vårdcentraler, pensionärsföreningar, kyrkor och bibliotek. Under innevarande år har en ledarutbildning genomförts och sex grupper har kommit igång spridda över Stockholms stad. Deltagarna i grupperna har möjlighet att välja vilken grupp de vill vara med i och deltagarna är okända för varandra innan samtalsgruppen, vilket skapar nya kontakter och sociala nätverk som förhoppningsvis kan hålla även efter samtalsgruppen är avslutad.

3b. Ledarutbildning och samordning av samtalsgrupper. Den som vill vara ledare i en samtalsgrupp ska genomgå en utbildning som består av två kursdagar. Utbildningen sker i samarbete med studieförbundet Bilda. Ett nytt utbildningstillfälle planeras till mars 2022. Projektet ansvarar för utbildningen och anställer en utbildare och samordnare av verksamheten. Kyrkor med lämpliga lokaler och geografiska lägen, erbjuds för gruppverksamheten och ledarna kan välja var i Stockholm de vill leda en grupp. Ledarna håller kontakt med samordnaren och övriga ledare. Ledarna för de olika grupperna får hjälp med material, foldrar och marknadsföring.

3c. Uppföljning för deltagare med lägerdagar på Björkögården, Norrtälje. Projektet vill erbjuda en uppföljning till de deltagare som deltagit i en samtalsgrupp. En lägervistelse under några dagar i början av hösten 2022 planeras, där deltagare får en hälsofrämjande vistelse i skärgården med möjlighet att följa upp erfarenheter av samtalsgruppen och möjlighet att möta andra deltagare som varit med i andra grupper. Lägervistelsen ska vara erbjudas till en låg kostnad och med helpension på Björkögården.

Projektets effekter och tillvaratagande av resultat efter bidragsperioden

Nuvarande projektperiod har varit starkt påverkad av Covid-19 pandemin och har fått ställa om verksamheten till att möta äldre i utsatthet på nya sätt, via telefon, utomhus och när det blev möjligt i fysiska kurativa samtal och i gruppverksamhet. Vilka effekter pandemin har fått för äldre genom ofrivillig ensamhet och isolering är ännu inte klarlagt men en större oro och nedstämdhet blir tydlig i samtal med äldre.

Projektet har byggt på de befintliga samverkansstrukturer som finns och utvecklat dem. En grund finns för att de olika verksamhetsformerna i projektet ska kunna leva vidare.

Organisationerna har fått ny kunskap och nya erfarenheter som ska förvaltas och användas i ordinarie verksamhet.

Individnivå

Målgruppen för projektet är äldre i olika former av utsatthet. Ofrivillig ensamhet är ett växande samhällsproblem som leder till omfattande ohälsa. Var tredje pensionär lider av oro och ångslan. Projektet har visat att ideell sektor kan vara en viktig aktör för att bryta äldres ensamhet och isolering. Om offentlig sektor och ideell sektor kan samordna sina insatser är mycket vunnit och äldre får fler möjligheter till sociala interaktion och aktiviteter utifrån sina egna behov och önskemål.

Gruppnivå

I de stadsdelar där projektet är verksamt sker arbete med att öka kunskapen om de mötesplatser som finns, se hur de kan samverka med varandra och hur de kan bli mer kända. För att samverkan ska fortsätta fungera behövs nyckelpersoner som tar på sig ett extra ansvar för dessa kontakter och att samordna mer än sitt eget område. Dessa nyckelpersoner vill projektet identifiera i den nya projektperioden och uppmuntra att ta den rollen efter det att projektet är slut.

Olika former av social aktivitet och kurativt stöd på samma plats provas inom projektets ram och kan bli en del av de samverkande organisationernas ordinarie arbete och implementeras på fler mötesplatser.

Ansvar för samtalsgrupper i Livsnära samtal kan övertas efter projektiden av Sociala Missionens medlemsförsamlingar och leva vidare som ett koncept som är öppet för äldre personer som finns i en geografisk närhet till kyrkan där grupperna träffas.

Organisationsnivå

Inom projektet har flera nya organisationer träffats och börjat att samverka. Kännedom om varandra, delande av erfarenheter i arbetet med målgruppen äldre i utsatthet har varit värdefull och berikat varje organisations egen verksamhet. Varje organisations särprägel har kommit fram och varit viktig i att komplettera varandra i projektets arbete.

Beskrivning av hur vi utvecklar jämställdhet i verksamheten

Projektets verksamhet är öppen för både kvinnor och män. Vi kommer fortsätta att aktivt verka för att nå en jämn könsfördelning genom att erbjuda aktiviteter som lockar både kvinnor och män. Könsfördelningen i dagsläget i projektet varierar beroende på vilken del i projektet det handlar om. Samverkan och utbildningsinsatser lockar flest kvinnor. De sociala öppna dagverksamheterna har en liten övervikt av män. Deltagande i samtalsgrupper är jämnt fördelade mellan kvinnor och män.

Sociala Missionen arbete sker utifrån en kristen och humanistisk grundsyn som tar sin utgångspunkt i ett antidiskriminerande perspektiv med inriktning på mänskliga rättigheter och demokrati. I uppdraget finns ett tydligt ställningstagande för ett socialt hållbart, inkluderande, rättvist och tillgängligt samhälle för alla människor. Majoriteten av besökare till Sociala Missionens rådgivning är kvinnor med utländsk bakgrund. Vi ser det som positivt att vi har ett starkt förtroende hos en grupp som ofta är underrepresenterade när det gäller deltagande i civilsamhällets verksamheter. Organisationen arbetar för att motverka diskriminering, mobbning och kränkande särbehandling. Vidare arbetar organisationen för att kvinnor och män ska ha samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter inom livets alla områden.

Budget för den sökta projektverksamheten	
Intäkter	930 000
Kostnader	
Personal	750 000
Resor	2 000
Lokal	56 000
Verksamhetskostnader	128 000
Övrig administrationskostnad	20 000
Totala kostnader	956 000
Resultat	- 26 000

Sociala Missionen budget 2022			Resultat
Beslut Höstmöte 2021-11-30			
Intäkter		4 271 000	
• Anslag huvudmän • Gåvor, enskilda och församlingar • Verksamhetsbidrag, Stockholms stad • Bidrag, fonder och stiftelser • Projekt, Länsstyrelsen (TIA) • Projekt, 2022 • Arvoden, biträde • Övriga intäkter, arv, myndighet	200 000 107 000 1 703 000 740 000 296 000 320 000 100 000 805 000		
Kostnader		- 6 785 000	
• Verksamhet/projektkostnader • Lokalkostnader • Övriga externa kostnader • Personal	-183 000 -525 000 - 442 000 -5 635 000		
Rörelseresultat			- 2 514 000
Kapital			
Intäkter		2 574 000	
• Realisationsresultat			
Kostnader		-415 000	
• Förvaltningskostnader			
			2 159 000
Beräknat Resultat Sociala Missionen			-355 000

